№ 92
სამშაბათი, 30 აპრილი 1896

1877—1896

ᲘᲕᲔᲠᲘᲐ

№ 92
სამშაბათი, 30 აპრილი 1896

რედაქტორი:
ნიკოლოზის ქუჩა, № 21.
ტფილისი.
ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲑᲐᲭᲓᲐᲓ
და განცხადებათა დასაბეჭდად
უნდა მიმართონ რედაქციის და წერა-კითხვის გამავრც. საზოგადოების კანცელარიას.
ფასი განცხადებისა:
ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე 16 კაპ. შეორისზედ—8 კაპ.

ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡ ᲦᲘᲠᲘ:

თვ.	მან.	კ.	თვ.	მან.	კ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
10	8	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	75
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური.

„ᲘᲕᲔᲠᲘᲘᲡ“ ᲢᲔᲚᲔᲤᲝᲜᲘ № 227.

„ᲘᲕᲔᲠᲘᲘᲡ“ ᲢᲔᲚᲔᲤᲝᲜᲘ № 227

ᲚᲐᲢᲐᲠᲘᲐ-ᲐᲚᲔᲒᲠᲘ

„წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების“ სასარგებლოდ მოუწოდებელის გარემოების გამო გადადო 5 მაისისათვის.

ვისაც ᲭᲡᲣᲠᲡ შემოსწეროს ნივთები ᲐᲓ ᲚᲐᲢᲐᲠᲘᲘᲡᲗᲕᲘᲡ,

შეუძლიან ეს ნივთები გაუგზავნოს „წერა-კითხვის გამავრცელებელს საზოგადოებას“ (სათავად-აზნაურო საადგილ-მამულო ბანკის შენობაში, და ᲙᲜ. ᲝᲚᲒᲐ ᲗᲐᲓᲔᲝᲖᲘᲡ ᲐᲡᲣᲚᲡ

ᲭᲐᲕᲭᲐᲕᲐᲫᲘᲡᲐᲡ.
(ნიკოლოზის ქუჩა, საგინოვის სახლი, № 21).

ᲙᲝᲯᲝᲠᲨᲘ,

გენეს სასტუმროს გვერდით იძლევა ქირით
8 ოთახიანი აპარტამენტი ყოველგვარის მოწყობილებით, ეზოთი და ᲭᲘᲗ, დუქანი და პურის საცხობი ადგილი, ცალკ-ცალკე. დაწვრილებითი ცნობები მსურველს შეუძლიან შეიტყოს არნაუტოვისაგან, მისს საკუთარს მალაზიაში, რომელიც იარმუკაზედ იმყოფება.

(3—56—1).

«ᲘᲕᲔᲠᲘᲘᲡ» რედაქციისაგან

მოვაგონებთ ᲩᲕᲔᲜᲘᲡ ᲮᲔᲚᲘᲡᲗ მოშწერლებს, სოფლის მასწავლებელთ გარდა, რომ ვისაც ᲮᲣᲗᲘ მანეთი აქვს წარმოდგენილი გაზეთის ფასად, პირველს მაისამდე კიდევ უნდა წარმოადგინოს ფული, თუ სულ არა, რაღ ძეფიმე მაინც.

ᲙᲐᲒᲘᲜᲔᲢᲘ ᲙᲒᲘᲚᲘᲡ ᲔᲥᲘᲛᲗᲐ

Ვ. Ი. ᲞᲘᲞᲘᲜᲐᲫᲘᲡᲐ და Ძ-ᲜᲘᲡ ᲫᲚ. Დ. ᲘᲚᲐᲠᲘᲝᲜᲝᲕᲘᲡᲐ.

ᲤᲔᲚᲔᲢᲝᲜᲘ

Მ Ა Ს Ლ Ა Თ Ი

ᲑᲐᲜᲙᲝᲑᲘᲐᲜᲝᲑᲘᲡ გამო

„საᲨᲘᲨᲝᲓ, სალᲐᲦᲝᲑᲝᲓ, ამᲑᲐᲜᲐᲗᲐ სარᲗᲔᲕᲔᲚᲘᲡᲐᲓ“.
რუსთაველი.

წლევანდელი ბანკობიანობა უბედურად და უიღბლოდ დაიწყო... ტფილისის გაზეთებისათვის. გაიხსნა თუ არა კრება, ოპოზიციამ მაშინვე კანონ-პროექტი შეიტანა, რომ საპოლიციო და საადმინისტრაციო მზეურავი დაინიშნოს გალადებულ ლიტერატურისათვისაო. ის იყო ბარგი ჩავწყვე და ქალაქიდამ კიდეც წასვლას ვაპირებდი—სულ ერთია, მაინც ხომ „ეტაპით“ გამგზავნიან-მეთქი,—მაგრამ ღმერთმა უშველოს ᲩᲕᲔᲜ მოწყალეს, ზრდილსა და თავაზიანს ოპოზიციონისტს, დ. კეზელსა: *) მეფელეტონენი დარჩნენ, იმათ თავისუფლება ეძლევათ, ხოლო რეპორტიორნი, გაზეთის მოწერნავენი, კრიტიკოსნი და სხვა ამგვარნი საეკვო მწერალნი-კი აიბარგონო... ისეთი სიხარული ღმერთმა თქვენ მოგცეთ, როგორიც ამ ფირმანმა მე მომცა! ხუმრობა საქმე ხომ არ არის, ბატონებო, ამ დროს, როცა ოპოზიცია ასე გაწყვიტატეგულია, თავისუფლად ფელეტონის დაწერა!

მაგრამ, რა მიზეზია, რომ ოპოზიცია ასე უნდომლად, ასე ურწმუნოდ ეკიდება ადგილობრივს ᲟᲣᲠᲜᲐᲚ-ᲒᲐᲖᲔᲗᲝᲜᲐᲡᲐᲗᲕᲘᲡ—ამის მიზეზი ის გახლავს, რომ ოპოზიციას ყოველგვარი ოპოზიცია ᲭᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ სძულს, ხოლო მწერლობა ოპოზიციის ოპოზიციას შეადგენს. მეც ოპოზიციის ოპოზიცია ვარ. იქნება ვერც-კი გაიგეთ, რასაც ვამბობ, მაგრამ ᲩᲔᲛᲘ რა ბრალია, როცა ასეთი სიტყვების რახა-რუხი თვით ოპოზიციამ მასწავლა! ᲰᲛ, ის უნდა მეთქვა, ᲟᲣᲠᲜᲐᲚ-ᲒᲐᲖᲔᲗᲝᲜᲐᲡ ᲔᲬᲘᲜᲐᲦᲛᲔᲒᲒᲔᲑᲐ ოპოზიციას, იმის არარობას და უშინაარსობას აქვეყნებს და აცხადებს და მიზეზიც აქ არის, რომ ოპოზიცია ასე მტრულად ეკიდება მწერლობასა. მაგრამ, როგორც მოგახსენეთ, თქვენს უმორჩილეს მონას მაინც თავისუფლების ფირმანი ეპოძა და არხეინად შეუძლია სწეროს ამ სახიფათო და საფათერაკო დროს...

დიაღ, სწორედ რომ სახიფათო და საფათერაკო დრო დაგვიდგა. ოპოზიცია ასე აპიოპილებული და ყალზზე შემდგარი კვლავ არსად ყოფილა, როგორც ახლაა. ერთმა ოპოზიციონისტმა ხმა-მაღლა გამოაცხადა კიდეც, რომ ჩემს სიყმესა და ვაჟკაცობას გეფიცებით, უეჭველად ᲣᲬᲡᲝᲑᲔᲑᲘ მოვახდენ, თუ სიტყვა არ გამოვიდაო... მერე, მართალია, მუშტი და მკლავი არ დაუჯერებს თუ!?

*) „კავკაზის“ მეფელეტონე-კი „ᲕᲔᲚᲘᲡ“ ᲫᲔᲮᲘᲡ!..

ᲓᲠᲝᲔᲑᲘᲗᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘ

რომელიც ᲧᲕᲐᲚ-დიდობისა და დიდის თოვლიანობისაგან დაზარალებულ ქუთაისის გუბერნიისა და ტფილისის გუბერ. გორის მაზრის მცხოვრებთა სასარგებლოდ შესდგა, უმორჩილესად სთხოვს მსურველთ შემოწირულება კომიტეტის თავმჯდომარის კნ. ე. ნ. ბაგრატიონ-მუხრან-ბატონის სახელზედ გაგზავნონ ხოლმე. (ლორის მელიქოვის ქუჩა, საკუთარი სახლი).

შემოწირულებას მიიღებენ აგრეთვე კომიტეტის შემდეგი წევრები: კნ. მ. ა. შარგაშიძისა (ახალი ბებუთოვის ქუჩა, საკუთარი სახლი). კნ. მ. ი. ორდუთინსკი-დოლგორუკოვისა (გოლოვინის პროსპექტი, საკუთარი სახლი), კნ. მ. ვ. ორბელიანისა (ნიკოლოზის ქ., საკუთარი სახლი), კნ. ნ. დ. ჩოლაყაშვილისა (განოვის ქ., გურგენოვის სახლი, კნ. ე. მ. სუმბათაშვილისა (ერევნის მოედანი, საკუთარი სახლი), ა. ᲧᲐ. მილიუტინისა, უგანთ. თავ. ᲗᲐ. Ა. გრუზინსკი (ერევნის მოედანი, სუმბათაშვილის სახლი), თავ. გ. ი. ორბელიანი (მიხეილის ქუჩა), თავ. დ. ა. გურამიშვილი (კონსულის ქ.) და თავ. ვ. ს. მიქელაძე (განოვის ქ., 7).

შემომწირველთა გვარი და სახელები გაზეთის საშუალებით იქმნება გამოცხადებული. (13—13).

ᲨᲔᲛᲝᲬᲘᲠᲣᲚᲔᲑᲐ

„წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების“ სასარგებლოდ 5 მაისისათვის დანიშნული ლატარია-ალეგრისათვის შემოსწერეს:

ბარბარე ბაგინოვისამ ორი ვაზა მურაბის, ერთი ლიტრა ბროლისა, ფინჯანი ყავისა, სამი ვაზა; ეფემია მესხისაგან: ყვავილების ვაზა და ერთი ფრაკეს საᲨᲐᲥრე; მართა ქაიხოსროს ასულის მესხიშვილისაგან: გიᲨრის კრიალოსანი; კნეინა პუპი ალექსანდრეს ასულის აბამიძისაგან: ერთი სასუთრე და ეთი წყვილი შანდალი—ფრაკეესი; მისმა ქალმა: ერთი ბალიში; ელისაბედ გიორგის ასულმა აბრამიშვილისამ: ერთი ტანისამოსის ჩამოსაკიდი რქისა, შანდლები რქისავე და ერთიც ხელთაᲥმის ყუთი.

ქ. ახალციხიდამ:

ნინო ხმალაძისაგან: სამი ჩაის სალფეთქი, ნემსების ბალიში, შანდლების დასაწყობი და ნაქსოვი სუფრა; ემილია ასათიანისაგან: ერთი წყვილი შანდლების დასაწყობი, მძივის კალათი, გარუსით ნაქსოვი გიდელა; ევა ასათიანისაგან: ოთხი ჩაის სალფეთქი, ლამპის საᲩრდილობელი და ტუალეტისთვის ატლასის ბალიში; თამარა ნასყიდაშვილისამ: ექვსი ჩაის სალფეთქი და ᲭᲘᲗᲘ დასადგმელი; დარია ჩივაძისამ: ერთი გარუსის ბალიში, ერთი ნაქსოვი დოქი, ერთი ჩაის სალფეთქი; კეკე კოპინაშვილისაგან: ორი ჩაის სალფეთქი; მარიამ გამრეკელოვისამ: ერთი ვერცხლის ᲭᲘᲗᲘ; ელისაბედ ქაᲩᲮოვისამ: ოთხი ნაქსოვი სალფეთქი, ერთი ოქროს ბეჭედი და სამი ვერცხლის ბრელოკი; ვერცხლის ბრასლეტი №№; მარიამ დეკანოზიშვილისაგან: ვერცხლის რუმკა და სამი წყვილი წიაღელი ᲩᲣᲡᲢᲘ; მარუსა გოგინოვისაგან: ერთი ბროᲨᲘა, ერთი ბრელოკი და სამი წყვილი მეᲨᲘს ᲩᲣᲡᲢᲘ; თამარა ქაᲩᲮოვისაგან: ერთი ნაკერი კედლის გიდელა და ერთი ლამპის საᲩᲠᲝᲜᲚᲝᲑᲔᲚᲘ; ელენე ქაᲩᲮოვისაგან: ერთი ლამპის საᲩᲠᲔᲜᲚᲝᲑᲔᲚᲘ; ზინაიდა ათაბეგოვისამ: ერთი გარუსით ნაკერი ბალიში და ᲬᲘᲜᲓᲐ სანთლის მამალი. ბ. ხახუტოვისამ: ერთი ვერცხლის კალმის ტარი და ოქროს ბრილიანტი და ᲐᲠᲐᲠᲘᲡ ᲬᲔᲠᲐ ᲐᲛ ᲡᲐᲥᲛᲔᲡᲗᲐᲜ ᲓᲐᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲐᲠᲘᲡ.

ᲤᲔᲚᲔᲢᲝᲜᲘᲡ ᲞᲐᲡᲣᲮᲘ

ᲐᲠᲐᲠᲘᲡ ᲬᲔᲠᲐ ᲐᲛ ᲡᲐᲥᲛᲔᲡᲗᲐᲜ ᲓᲐᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲐᲠᲘᲡ.

ᲐᲠᲐᲠᲘᲡ ᲬᲔᲠᲐ ᲐᲛ ᲡᲐᲥᲛᲔᲡᲗᲐᲜ ᲓᲐᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲐᲠᲘᲡ.

ᲐᲠᲐᲠᲘᲡ ᲬᲔᲠᲐ ᲐᲛ ᲡᲐᲥᲛᲔᲡᲗᲐᲜ ᲓᲐᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲐᲠᲘᲡ.

ᲐᲠᲐᲠᲘᲡ ᲬᲔᲠᲐ ᲐᲛ ᲡᲐᲥᲛᲔᲡᲗᲐᲜ ᲓᲐᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲐᲠᲘᲡ.

ᲐᲠᲐᲠᲘᲡ ᲬᲔᲠᲐ ᲐᲛ ᲡᲐᲥᲛᲔᲡᲗᲐᲜ ᲓᲐᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲐᲠᲘᲡ.

ᲐᲠᲐᲠᲘᲡ ᲬᲔᲠᲐ ᲐᲛ ᲡᲐᲥᲛᲔᲡᲗᲐᲜ ᲓᲐᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲐᲠᲘᲡ.

ᲐᲠᲐᲠᲘᲡ ᲬᲔᲠᲐ ᲐᲛ ᲡᲐᲥᲛᲔᲡᲗᲐᲜ ᲓᲐᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲐᲠᲘᲡ.

სლეტი; თამარა ცირულნიკოვისამ: ერთი ხელსახოცების ბალიში და ორი თაიგული; უცნობისაგან: ორი მტვრის საბერტყი ბუმბული, ოთხი ბროშკა, ორი ბრელოკი, ერთი წიგნში ჩასადები ნიშანი, რვა ფოტოგრაფის კარტოჩკა, ორი თმის ქინძისთავი, ორი ყაისნაღის ნემსი, ერთი ოღეკალონის სასხურები, ერთი საწუმწუმე, ერთი ყულაბი, ერთი წყვილი ყვავილების ვაზა, პატარა ნემსების ბალიში, პატარა აფთიაქის სასწორი და გამოსაწოვი მანქანა; დემეროვმა ოქროს მინანქრიანი ჯვარი.

ახალი ამბავი

—

*** გუშინ-წინ, 28 აპრილს, ტფილისის ქართველმა საზოგადოებამ და აგრეთვე მრავალმა სხვამაც გამოსათხოვარი სადილი გაუმართეს რ. ნ. ყაზბეგს, რომელიც ტფილისიდან პეტერბურგში გადაიყვანეს გზათა სამინისტროში VI კლასის საქმის მწარმოებელად.

*** ბ. ა. ნებიერიძე გვატყობინებს, რომ ახალი კომედია: «ძველი და ახალი თაობა», რომელიც დანიშნული იყო წარმოსადგენად ქართულ თეატრში სამშაბათს, 30 აპრილისათვის, გადაიდვა 3 მაისს პარასკევისათვის, რადგანაც ბ. ალექსი-მესხიშვილმა გაათავა თავისი გასტროლები ქ. ქუთაისში და მონაწილეობას მიიღებს ამ პიესაში.

*** პარასკევს, 3 მაისს, საღამოს 7½ საათზედ დანიშნულია კავკასიის საიმპერატორო სამეცნიერო საზოგადოების წევრთა მორიგი სხდომა, რომელზედაც განხილულ იქმნება: მიმდინარე საქმეები, მოხსენება ე. მ. სობესტიანსკისა: „საშვილოსნოს სიმსივნის შესახებ“ და „ქალთა ავადმყოფობათა ოპერაციების შესახებ“, პ. ო. სოლოროვსკისა «ნარკვევი 1894 წლის გაწმენდის შემდგომ».

*** დღეს, 30 აპრილს, საღამოს 7½ საათზედ, ტფილისის საიმპერატორო სამეურნეო საზოგადოების წევრთა მორიგი სხდომაა დანიშნული, რომელზედაც განხილულ იქმნება: მიმდინარე საქმეები, მოხსენება საზოგადოების გაზეთის გამოცემის შესახებ და სარედაქციო კომისიის არჩევანი. სხდომას გარეშე პირთაც შეუძლიანთ დაესწრნენ.

*** ჩვენ მივიღეთ ახალი წიგნი «ჩხუბი ერთის კეფრცხისათვის», თარგმნილი სტ. ხოკიანიშვილის მიერ, გამოცემა კ. თავართქილაძის წიგნის მაღაზიისა, № 58. წიგნი საკმაოდ სუფთად არის დაბეჭდილი, შეიცავს 24 გვერდსა და ღირს სამ კაპეიკად.

*** 25 მარტს ნაშუადღევის ოთხ საათზედ გვირაბის მახლობლად გადმოვარდა მუშა - მატარებლიდამ მაშინისტის თანაშემწე პაველ ალავიძე იმ დროს, როდესაც მატარებელი გვირაბიდამ გამოვიდა და ვარვარონოსაკენ მიუხვია. ალავიძეს კეფა დალიან დაუშავდა. დაშავებული ტფილისის საავადმყოფოში გაგზავნეს.

*** ს. ქვემო-მაჩხანი: ამ დღეებში აქ ამოიჩრჩიეს ახალი მამასახლისი, წუ. ჯანყარიშვილი, კაცი პატიოსანი და შეგნებული, რომელიც იმედია შუდამ ეცდება მდაბალი ხალხს კეთილი მამობა გაუწიოს ყოველ საკეთილო საქმეში.

*** ქ. ბათუმი: მდგომარე 1896 წლის თებერვლის 16-ს უკმაყოფილება მოუვიდათ ვარდენ კობალაძეს, [illegible] ლალიბერაძეს, გიორგი სანაძეს და ანტონ გეგეჭკორის ასლან დოლიძესთან და სმის დროს მცირედ დასჭრეს იგი. ამის გამო დოლიძემ საჩივარი შეიტანა, დამნაშავენი გამოცხადდნენ სასამართლოში და საქმეც უნდა გარჩეულიყო, მაგრამ ზოგიერთთა რჩევით და უფრო-კი მღ. ჩხიკვაძისა, მომჩივარნი ერთმანეთში მორიგდნენ იმ პირობით, რომ დამნაშავეთ ბათუმის მომავალ წეგნთსაკავისათვის 40 მან. გადიხადონ.

ᲥᲝᲠᲬᲘᲜᲝᲜᲓᲔᲜᲢᲘᲐ.

—

Ძ. ᲑᲐᲗᲣᲛᲘ. რასაც აქ ქარხნებში მუშა დადის ჩვენებათ შოულობს, ამითი დღიურ ხუთდღეკედ მოთხოვნილებასს ვერ-კი აკმაყოფილებს. მიუსედავად ამისა, რამდენიც დრო გადის, დღიური ქარა თანდათან კლებულობს და სხვა-დასხვა წესდებითი მუშა სელების საჭიროების რაოდენობაც მეტად მცირდება, გაწყრომდება, რადგანაც მცირე წლოვანსაც ადვილად შეუძლიან მანქანების შემწეობით ამ საქმის ასრულება, რომელსაც წინად სხვის ბეგენულობის ჭაბუკი ანგარაშს ძალიან უსწორებდა. უკანასკნელნი პირველისთვის დათმობინეს ადგილი მექარხნეებმა, რასაკვირველია, ხარჯის შესამცირებლად. ამისთვის თითქმის უმეტესი ნაწილი მუშებისა მცირე წლოვანები არიან, ასე 10—18 წლისანი, დღეში ეძლევათ 40—60 კ., ორთა შუა ანგარიშით კი თითო 40 კ. მეტს ვერ ეუბნელობს. ვისაც აქვთარი მუშის არსებობის დასახლოებითი გაუგენია, მას ნაოლად წარმოუდგება, რანაირ საქმეს ხარო მდგომარეობაში იმყოფებიან, ან როგორ მიკაწუბულნი და სიღარბეში ჰრანან ეს ესენი. გაზეთებში ეუფლებან თითქმის, ისევ მექარხნეებისა და მათის ანგარაშების შესახებ თუ სწერენ რასმე, თორემ მუშები სრულიად არაფის ახსოგს. უთოდ ამიტომ, რომ დარწმუნებულნი ბრძანდებიან, მექარხნეებს წარმატება. გამარჯვება ნიშნავს მათის ხელქვეთების სახსარულს და აღტაცებას... მაგრამ, სამწუხაროდ, საქმე ასე რადი გახდეთ: როგორც იყო უცნობოდ ჩვენს ნაკთის ბაზარი მოიპოვა; მწარმოებელს დარსეულად ჰკიდდეკებს, სამზრუნველო საგნად ითვლებოდა, ძველად იგი კრება წმიდათა წმიდად სწამდათ, საეროვნო ტაძრად მიიჩნევდთ და ვაი მას, ვინც ამ ტაძარს ეუნისიერითა და ურიგობით შელახავდა და შეურაცხყოფდა! ახლაც ასე უნდა იყვეს, თუ-კი მართლა უაზროდ არ ვიკრიბებით და ცუდ-უბრალოდ არ ვკინკლაობთ. მთელი ქვეყანა მოწიწებითა და კრძალვით შეჰყურებს თავად-აზნაურთა კრებს და თუმცა ასეა, მაგრამ ზოგნი-კი ამ კრებაზედ მაინც ისე იქცევიან, თითქო ეს კეთილშობილთა კრება საქიდაო მოედანი იყვეს. დასამლავი არ არის და ვიტყვით კიდეც, რომ ჩვენს თავად-აზნაურობას თითქმის ყოველგვარი ნივთიერი ძალა ხელიდამ გამოეცალა და მხოლოდ ზნეობრივი დოვლათიღა შერჩა, მაგალითებრ, ქვეყნის ნდობა, პატივისცემა ხალხისა... მაგრამ ლამის ეს დიდებაც ჩამოართვან იმ გმირებმა, რომელთაც საქვეყნო საქმისათვის ბრძოლა საპირადო საქმედ მიაჩნიათ!.. ღიაღ, უკეთუ უწესობები და ადვილ-აწყვეტილი კადნიერება იმასვე დამართებს ტფილისის ბანკს, რაც დამართა ქუთაისისას, მაშინ ერის წყეულსა და კრულვას საზღვარი არ ექნება. მაგრამ ენაღვლებიკ-კი ეს!?..

დასთა შორის კამათობა ისე გამწვავდა, რომ ამას იქით, შეიძლება, ბრძოლას დიდი უწესოებაც მოჰყვეს. ცხადია, რომ ამ მდგომარეობას ბოლო უნდა მოეღოს. და რადგანაც საქმე ასეა, ოპოზიციამ კანონიერს გზას უნდა მიჰპრანოს და ახლა მაინც დაუმტკიცოს საზოგადოებას, რომ იბრძვის ქვეყნის სიკეთისათვის და არა პირადის სარგებლობისათვის. პრინციპთა და იდეათა ბრძოლისათვის ფართო და თავისუფალი საასპარეზოა. არც ხომ ქვეყანას აკლია ყურთა სმენა და თვალთა ხედვა. მაშ ახლა ფრაზეოლოგიის ადგილი ლოდიკას უნდა დაეთმოს, დარბაისლურმა ბეჭდამ უნდა განდევნოს აწინდელი კინკლაობა და კეთილ-შობილების დამმცირებელი შუღლი. ოპოზიციამ არ უნდა დაივიწყოს, რომ მხოლოდ საქმის ცოდნაზედ და გამჭრიახობაზედ დამყარებული გამარჯვება არის საფუძვლიანი და სამკვიდრო. უწესოებით და ოინობით გატანილი ბეჭთი არავისთვის არის სანუკვარი და არც ხანგრძლივია. თუ ოპოზიციას მართლა გული უკვეს საქვეყნო კეთილისათვის და პირადობას არ მისდევს, თუ მართლა ეს ოპოზიცია იბრძვის საუკეთესო წეს-წყობილების დასამყარებლად, მაშ მიუკილებლად სავალდებულოა, რომ იგი არ გადასცილდეს პრინციპიალურის ბრჰოლის საზღვარს. ხოლო ასეთი ბრძოლა აზრთა სხვა-და-სხვაობას შეეხება და არა პიროვნებას. ეს უკანასკნელი, ე. ი. პიროვნება სრულიად ხელ-უხლებელი უნდა დარჩეს იმ ზნეობრივის კანონის გამო, რომელიც ბრძანებს, რომ კაცის კერძოობა, პიროვნება შემოზღუდული ნისტრმა წარმოსთქვა ბოლოს სიტყვა ერთ კრებაზედ. ეს სიტყვა ეხება სამს მძიმე საგანს, რომლებზედაც აოის მიქცეული ევროპის ყურადღება: ტრანსვაალისა, სომეთთა და ეგვიპტის საქმეს. პირველი საგნის შესახებ სოლსბერიმ თავდაქერილად ილაპარაკა: „ჩემის მხრით, ურიგობა იქმნებოდა, რაიმე აზრი გამომეთქვა იმის შესახებ, რომ პრეტორიაში სიკვდილით დასჯა მიუსაჯეს იმათ, ვინც იბრძოდა თავისუფლებისათვის, მათის აზრით (აღტაცებული ტაშისცემა) ეს სასჯელი შეიმცირებულია (აღტაცებული ტაშის ცემა). თუ მომავლს წარსულის მიხედვით განვსჯით, პრეზიდენტი კრიუგერი (ხმაურობაა) შემოხვევით არ ისარგებლებს თავისი პოლიტიკურის მტრების მოსასპობლად (ძალიან კარგი! ძალიან კარგი!).

სომეთთა საქმის შესახებ სოლსბერის ბევრი არა უქვამს-რა. ოსმალეთის მთავრობასთან ორნაირად შეიძლება მოქცევაო, ან უნდა დაადალოს ევროპის სახელმწიფოებმა, ანა და პლატონიურს რჩევა-დარიგებას უნდა მიპყო ხელიო. ამ მეორე ხერხს ხმა რობდა ლორდი როზბერერი და მეც ძალა-უნებურად ამ პოლიტიკას უნდა გავჰყოლოდიო. სომეთთა გაყლეტაში სულთანს არ ედება ბრალიო, იგი გამოწვეულია სარწმუნოებრივისა და ეროვნულის მტრობისაგანო.

ეგვიპტის შესახებ ორატორმა სთქვა: „რაიცა შეეხება დონგოლის ექსპედიციას, ამაზედ ინგლისში ყველა თითქმის ერთის აზრისაა, საზღვარგარეთ-კი ძალიან გვიკიცავდნენ ამისათვის, ეს მხოლოდ ეგვიპტიდამ ჯარების გამოუყენლობისათვის არის მომიზეზებული. რაგვარი პირობაც უნდა შეგვეკრას ეგვიპტის შესახებ, ჩვენ მოვალე ვართ არ დავსტოვოთ ეს მხარე, მანამდის, სანამ იმ ხიფათი

სოლ: ჩვენც გვჯამს ოპოზიციის გმირობა და სულგრძელობა, მაგრამ გვაკვირვებს-კი იმისი ფაფხური და მამლაყენობა!..

ჰო, იმას ვამბობდი, ოპოზიციას [illegible] და, სამინისტროს ქოლაღდი და საჩივიზოო ანგარიში რომ გადაათვალიერონთ, იქ ოპოზიციის ერთი აზრიც არ მოიპოვება. ან ისეთი რა აზრი წარმოუთქვამს ოპოზიციას, რომ სამინისტროს ყურადღების ღირსი ყოფილიყოს! რასაკვირველია, სათაკილო და საჩოთირო ეს ამბავი და მეც რომ ოპოზიციონისტი ვყოფილიყავ, იქნება დიდად აეპალილებულიყავი. მაგრამ უფრო სათაკილო და საჩოთირო სხვა რამეა. გეცოდინებათ, რომ კრებაზე სამინისტრო და საჩივიზოო ქოლაღდი და ბეჭრიც სხვა დოკუმენტი წაიკითხეს. ყველას ეგონა, რომ ოპოზიციას, თუ იმას რაიმე სიმართლე მიუძღვის და ძალი შესწევს, სწორედ ახლა მიეცა შემთხვევა—კრებას დაანახოს და დაუმტკიცოს, რომ ბანკი ნამდვილად იღუპება და აწინდელი გმგეობა ცალ ფულადაც არა ღირსო... ჩვენ ვეგონა, რომ სწორედ ახლა-კი ეს ბაბაშიილნი გმირნი იერიშს მიიტანენ, ახლა-კი ამ გმირთათვის ასპარეზია დაცლილი და ასტყდება ფიცხელი ბრძოლა, „შუბთა ტრიალი“, „ძლევის ყიჟინი“... მაგრამ... მაგრამ და ისა, რომ გმირთა უკან დაიხიეს და ასპარეზს თავი დაანებეს. ჩვენ ვრცლად, წვრილად და საბუთიანად კამათობა არა გვსურს, სად შეგვიძლიან სამინისტროო და საჩივიზოო დოკუმენტი სავსებით განვიხილოთ და გამგეობას პირში შევიბეთ. [illegible] ქოცს გამოგვიელეს და შორსაც წაგვიყვანსო, ჩვენ მოკლედ, „ზოგადად“ შეეხებითო...ვინდათ-კი, რომ ბრძოლის ველზედ გამოგვიტყუოთ, მაგრამ ვერ მოგართვით,—ჩვენც ვიცით სტრატეგიაო. აი გმირობაც ამას ჰქვიან! განა რომ სასაცილოა, როცა ამის შემდეგ გამარჯვებასა და ძლევა-მოსილებას იჩემებენ?!..

—

რასაკვირველია, ყველა დასს, საოპოზიციოა იგი თუ სამმართველო, პირველად ზნეობრივი სიფაქიზე, სიდინჯე და სიმტკიცე ესაჭიროება. შუშუტობა და ჩიტ-რეკიაობა დასის უძლურებასა და სიფუყეს მოასწავებს. მეტადრე ჩვენის თავად-აზნაურობისათვის საკალდებულოა ძველებური, მამა-პაპური დარბაისლობა და ეს იმიტომ, რომ სათავად-აზნაური ბანკი მარტო საფინანსო დაწესებულებაა არ არის... მთელის საქართველოსათვის იგი სხვა გვარ სკოლასაც შეადგენს. ამ სკოლაში შესცქერის მთელი ერი. აქ იზრდება და იწრთვნება ჩვენი სამამულიშვილო აწმყო და მომავალი. მეტსაც მოგახსენებთ: საბანკო კრება ბევრად ძველებური საეროვნო კრებაა, ისეთი კრება, სადაც ქვეყნის პატრონობა პირველ სამზრუნველო საგნად ითვლებოდა, ძველად იგი კრება წმიდათა წმიდად სწამდათ, საეროვნო ტაძრად მიაჩნდათ და ვაი მას, ვინც ამ ტაძარს ეუნისიერითა და ურიგობით შელახავდა და შეურაცხყოფდა! ახლაც ასე უნდა იყვეს, თუ-კი მართლა უაზროდ არ ვიკრიბებით და ცუდ-უბრალოდ არ ვკინკლაობთ. მთელი ქვეყანა მოწიწებითა და კრძალვით შეჰყურებს თავად-აზნაურთა კრებს და თუმცა ასეა, მაგრამ ზოგნი-კი ამ კრებაზედ მაინც ისე იქცევიან, თითქო ეს კეთილშობილთა კრება საქიდაო მოედანი იყვეს. დასამლავი არ არის და ვიტყვით კიდეც, რომ ჩვენს თავად-აზნაურობას თითქმის ყოველგვარი ნივთიერი ძალა ხელიდამ გამოეცალა და მხოლოდ ზნეობრივი დოვლათიღა შერჩა, მაგალითებრ, ქვეყნის ნდობა, პატივისცემა ხალხისა... მაგრამ ლამის ეს დიდებაც ჩამოართვან იმ გმირებმა, რომელთაც საქვეყნო საქმისათვის ბრძოლა საპირადო საქმედ მიაჩნიათ!.. ღიაღ, უკეთუ უწესობები და ადვილ-აწყვეტილი კადნიერება იმასვე დამართებს ტფილისის ბანკს, რაც დამართა ქუთაისისას, მაშინ ერის წყეულსა და კრულვას საზღვარი არ ექნება. მაგრამ ენაღვლებიკ-კი ეს!?..

დასთა შორის კამათობა ისე გამწვავდა, რომ ამას იქით, შეიძლება, ბრძოლას დიდი უწესოებაც მოჰყვეს. ცხადია, რომ ამ მდგომარეობას ბოლო უნდა მოეღოს. და რადგანაც საქმე ასეა, ოპოზიციამ კანონიერს გზას უნდა მიჰპრანოს და ახლა მაინც დაუმტკიცოს საზოგადოებას, რომ იბრძვის ქვეყნის სიკეთისათვის და არა პირადის სარგებლობისათვის. პრინციპთა და იდეათა ბრძოლისათვის ფართო და თავისუფალი საასპარეზოა. არც ხომ ქვეყანას აკლია ყურთა სმენა და თვალთა ხედვა. მაშ ახლა ფრაზეოლოგიის ადგილი ლოდიკას უნდა დაეთმოს, დარბაისლურმა ბეჭთამ უნდა განდევნოს აწინდელი კინკლაობა და კეთილ-შობილების დამმცირებელი შუღლი. ოპოზიციამ არ უნდა დაივიწყოს, რომ მხოლოდ საქმის ცოდნაზედ და გამჭრიახობაზედ დამყარებული გამარჯვება არის საფუძვლიანი და სამკვიდრო. უწესოებით და ოინობით გატანილი ბეჭთი არავისთვის არის სანუკვარი და არც ხანგრძლივია. თუ ოპოზიციას მართლა გული უკვეს საქვეყნო კეთილისათვის და პირადობას არ მისდევს, თუ მართლა ეს ოპოზიცია იბრძვის საუკეთესო წეს-წყობილების დასამყარებლად, მაშ მიუკილებლად სავალდებულოა, რომ იგი არ გადასცილდეს პრინციპიალურის ბრჰოლის საზღვარს. ხოლო ასეთი ბრძოლა აზრთა სხვა-და-სხვაობას შეეხება და არა პიროვნებას. ეს უკანასკნელი, ე. ი. პიროვნება სრულიად ხელ-უხლებელი უნდა დარჩეს იმ ზნეობრივის კანონის გამო, რომელიც ბრძანებს, რომ კაცის კერძოობა, პიროვნება შემოზღუდული

ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲓᲛᲘᲠᲗᲐ, ᲠᲯᲣᲚᲘ, ᲐᲛᲘᲗ ᲨᲣᲨᲣᲑᲘᲡ ᲒᲣᲚᲘ ᲒᲐᲠ ᲣᲠᲩᲜᲘᲡ, ᲐᲠᲪ ᲛᲘᲛᲘᲗᲘᲠᲘᲗᲘ ᲮᲓᲘᲡᲐᲓ ᲛᲘᲜᲪ ᲐᲠ ᲨᲔᲛᲘᲡᲣᲜᲣᲤᲐᲡ: ᲛᲓᲓᲐᲠᲡᲚᲘ ᲗᲐᲕᲘᲡᲘᲡ ᲗᲐᲜᲐᲓ ᲐᲜᲐᲒᲠᲐᲛᲔᲑᲘᲡ ᲠᲐ ᲓᲐᲕᲘᲬᲔᲠᲔᲑᲓᲐ, ᲠᲐᲒᲝᲜᲓ ᲙᲐᲠᲒᲘ ᲗᲐᲠᲘᲗᲑᲘᲗᲐ ᲐᲘᲝᲡ ᲛᲘᲡᲘᲐ ᲐᲓᲐ-ᲛᲘᲪᲘᲗᲮᲛᲝᲑᲐ! ᲩᲕᲔᲜᲘᲗ ᲓᲦᲔᲛᲓᲔ ᲛᲣᲨᲣᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲐᲠᲐᲙᲘᲗ ᲠᲐ ᲣᲜᲓᲠᲔᲣᲚᲘᲐ. ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲡᲘᲛᲐᲠᲗᲚᲘᲗ ᲛᲝᲐᲠᲗᲮᲜᲘᲗ, ᲐᲛ ᲡᲐᲛᲨᲘᲗ ᲩᲐᲜᲓᲐᲡᲐᲜᲘᲗ ᲓᲦᲔᲛᲓᲔ ᲨᲣᲨᲣᲑᲘᲡ ᲓᲦᲔᲛᲓᲔ ᲓᲐᲕᲘᲬᲧᲝᲗ ᲨᲔᲛᲓᲒᲝᲛᲝᲑᲐᲡ ᲓᲐᲛᲐᲠᲗᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲨᲔᲛᲓᲒᲝᲛᲝᲑᲐᲡ ᲓᲐᲜᲐᲓᲘ

თისაგან არ გამოვიხსნით, რომელშიაც იგი ჩავარდა ჩვენს იქ ყოფნის დროს. ჩვენ რომ ეხლა ეგვიპტიდამ ჯარები გამოიყვანოთ, იმაზედ უფრო უარესს მდგომარეობაში დავსტოვებდით მას, რომელშიაც იყო ჩვენს იქ მისვლამდი (ტაშის ცემა), როცა ჩვენ დავიჭირეთ ეს მხარე, ორჯერ მეტი სივრცე ჰქონდა, ვინემ ეხლა. მთელი ერთი ნახევარი ისეთმა დესპოტურმა ძალამ იგდო ხელში, რომლის მსგავსი არ ახსოვს მსოფლიო ისტორიას. შეგვიძლია ვსთქვათ, რომ ჩვენი მოვალეობა აღვასრულეთ, თუ-კი მთელი ნახევარი ქვეყნისა იმავე უსაშინელესს მდგომარეობაში დავსტოვეთ, როგორშიაც დღეს არის. ადრე იქნება, თუ გვიან, ეგვიპტეს უწინდელი საზღვრები უნდა აღუდგინოთ. მე იმას არ ვამბობ, რომ ეს ამა თუ იმ დროში უნდა შეგასრულოთ. ის განსაკუთრებული მდგომარეობა, რომელშიაც არის ეგვიპტე ფინანსიური მხრით, ხელს გვიშლიდა უფრო ადრე აგვესრულებინა ჩვენი წადილი.

ჩვენის, აზრის სისრულეში მოყვანამდი, შეიძლება, ბევრმა წელიწადმა გაიაროს, მაგრამ ეს-კი ცხადია, რომ დერვიშებისგან ხიფათი მოგველოდა, როგორც ჩვენ, ისე იტალიელებს და ამიტომ მოუჩქარეთ ამ ექსპედიციას. ჩვენ არაფერი გვიქნია ისეთი, რომელიც ეწინააღმდეგებოდეს ჩვენს პირობას და ის-კი არ გვინდა ეგვიპტეში ჯარები რაც შეიძლება დიდ ხანს დავსტოვოთ, არა, გვსურს მალე გავათავოთ საქმე და ეგვიპტე მივატოვოთ. როცა ეგვიპტეს აღუდგენთ საზღვრებს, მაშინ შეგვიძლია ვთქვათ, რომ ჩვენ საოგბლობა მოუტანეთ მის მცხოვრებთ. არ იფიქროთ, რომ ამ სიტყვებით მე მინდოდეს ავიჩქარო ეს საქმე, ანდა გიწვევდეთ სამხრეთისაკენ, ანუ რაიმე საომარ მოქმედებებს ვეხებოდეთ აქა. მე მხოლოდ მინდოდა ამეხსნა, რომ ჩვენგან მიღებული ზომები პირობის აღსრულებაა და არა მისი დარღვევა“. ამ სიტყვებმა მარკიზისამ საფრანგეთში არა სასიამოვნო შთაბეჭდილება მოახდინა.

უᲜᲗᲠᲔᲗᲘ. მადიარები დღესასწაულობენ უნგრეთის სახელმწიფოის ათასის წლის იუბილეს, სხვა ერებიკი, რომელნიც ამ სახელმწიფოს ქვეშევრდომნი არიან (რუნინები, სერბიელები, ხორვატები, სლოვაკები) პროტესტს აცხადებენ ბუდა-პეშტის დღესასწაულის გამო. ეს პროტესტი გამოქვეყნებულია პრაგის „ნაროდნი ლისტი“-ში. ამ დღესასწაულს აზრადა აქვს განუცხადოს მთელს ქვეყანას, რომ ათასის წლის წინედ, ერთმა ხალხმა დაიმონავა სხვა ერები, და რომ უნგრეთის სახელმწიფო არის მადიართა ნაციონალური სახელმწიფო, მაგრამ ეს ისტორიულის სინამდვილის წინააღმდეგია. როცა აღიარებულ იქმნება უფლების თანასწორობა, ყველა ის ერებისა, რომელნიც ამ სახელმწიფოში სცხოვრებენ, მაშინ დიდის სიამოვნებით მივიღებთ მონაწილეობას ამ დღესასწაულში. ეხლა-კი ეს დღესასწაული ჩვენ მიგვაჩნია ჩვენის ნაციონალურის არსებობის შეურაცხმყოფელად და ჩვენის მონაობის საქვეყნოდ განცხადებაა.

ᲘᲢᲐᲚᲘᲐ. „ტრიბუნა“ გვატყობინებს, რომ გენერალი ბალდისერა შიდის ადიგრატის განსათავისუფლებლად. ეს ამბავი ცოტა გასაკვირვალია, რადგან ამას იტალიელი გაზეთები ამბობდნენ, რომ ერიტრეაში ისეთი სიცხეებია და ჯარები ისეთს საძაგელს მდგომარეობაშია, რომ წინ წასვლა შეუძლებელიაო და საჭირო ასმარასკენ დაიწეონონ. „სეკოლოს“ სიტყვით ბალდისერამ განუცხადა სამინისტროს, რომ სერიოზულის მოქმედებისათვის საჭიროა 100.000 კაცი და 800 მილ. და მხოლოდ მაშინ არის შესაძლებელი ამგვარი მოქმედებაო. ამ მოხსენებამ ისეთი შთაბეჭდილება მოახდინა სამინისტროზედ, რომ უბრძანა გენერალს მხოლოდ მტრის მოგერებას ეცადე, სხვას არასაო. მთავრობასთან დაახლოებული ორგანო „იტალიამ“, პირდაპირ განაცხადა, რომ საქმეთა ვითარება ომის ადგილებში თანდათან უარესად მიდის და, როგორცა სჩანს, მენელიკმა ჩრდილოეთისაკენ—ადიგრატისაკენ გასწია.

საფრანგეთის ახალი სამინისტრო.

30 აპრილს, პარლამენტის იმ სხდომაზედ, რომელზედაც სამინისტროს უნდა წაეკითხა თავისი დეკლარაცია, დაესწრო აუარბელი ხალხი. სწორედ სამის ნახევარი იქნებოდა, რომ ტრიბუნაზედ გამოცხადდა მელინი (მთავარ-მინისტრი) და წაიკითხა ახალი სამინისტროს დეკლარაცია. „როცა რესპუბლიკის პრეზიდენტმა მოგვიწოდა ჩვენ,—სთქვა მელინმა, ჩვენ კარგად ვიგრძენთ და კიდეეაც განვსაჯეთ თუ რა მძიმე მოვალეობასა ვტვირთულობთ, მაგრამ არის ხოლმე ისეთი დრო, როცა პოლიტიკურ მოღვაწეებთ არა აქვთ უფლება მძიმე მოვალეობა თავიდამ აიცილონ. (ძალიან კარგი.) ჩვენი განცხადება ისეთი გარკვეული რამ არის, რომ პირველსავე დღეს გაიგებთ რა გვინდა და რას ველტვით. პირველად ყოვლისა ჩვენა გვსურს მართებლობის სხვა-და-სხვა ორგანოთა შორის შეთანხმება ჩამოვაგდოთ; (ძალიან კარგი) პარლამენტი, რომლის დეპუტატებსაც საყოველთაო არჩევნების ძალა ხდის ხალხის წარმომადგენლებად, უნდა იყოს საზოგადო პოლიტიკის მიმართულების მაჩვენებელი (მემარცხენენი უკმაყოფილებას აცხადებენ), თუმცა ერთის მხრით მათი შეურყეველი უფლება დაფუძნებულია კონსტიტუციაზედ და წარმომაბალი ხალხის სურვილისაგან, მაგრამ მეორეს მხრით, უსენტოდ შეუძლებელია კანონების გამოცემა და ქვეყნის საქმეების მართვა-გამგეობა (ძალიან კარგი). ამიტომაც ფაქტების ძალას ვერ გავქცევივართ და თეორიულ მოსაზრებას ვერ დავმორჩილებივართ. ურთიერთ შორის თანხმობა და კეთილი განწყობილება სრულიად საკმარისია ყოველივე აწეწილის საქმის გამოსაწყობად და ამიტომ ისეც ამ შეთანხმებას გვინდა მივმართოთ. ჩვენ არა ვკარგავთ იმედს, რომ შეგვეძლება მოვსპოთ ამ უკანასკნელს ხანში მოხდარის შეტაკების კვალი, თუ კი თქვენც მოგვცემთ მხარს და შეგვაძლებინებთ მივაღწიოთ სურვილს, ჩვენს სურვილს მრავალ-ნაირის მოქმედებისას. (ძალიან კარგი) ჩვენ დარწმუნებული ვართ, რომ პარლამენტსა ჰყავს რესპუბლიკელთა უმეტესობა. ამ უმეტესობასა სურს პარტიული კითხვები მოსპოს და მთელი თავისი ძალი და ღონე მოახმაროს დემოკრატიულ რეფორმებს, რომელთაც დიდი ხანია თხოულობს ქვეყანა და რომელთა დაუყოვნებლივი აღსრულება მიუცილებელი (ძალიან კარგი!). ამის შემდეგ მინისტრი ჩამოსთვლის უმთავრესს რეფორმებს, რომელთა სისრულეში მოყვანა ითხოვა ახალმა სამინისტრომ და იმედი გამოსთქვა, რომ პარლამენტის უმეტესობა ამ რეფორმების მომხრე იქნებაო. ამის შემდეგ სიტყვას დაიწყებს გობლე. რადიკალთა დეპუტატი ბრალსს სდებს ახალს სამინისტროს, პარლამენტარული წეს-წყობილების წინააღმდეგად არის შედგენილიო, რადგან იგი წეს-წყობილება თხოულობს სამინისტროს წევრები პარლამენტის უმეტესობისაგან იყვნენ ამორჩეულნი. „თვით ახალმა მთავარ-მინისტრმა იცნო, რომ პარლამენტს ეკუთვნის უპირატესობაო, მხოლოდ პრაქტიკულად ყოველივე დამოკიდებულია პარლამენტისა და სენატის შორის თანხმობაზედაო. დიაღ, მაგრამ თუ ეს შეთანხმება შეუძლებელია, რაღას იზამთ მაშინ? (ძალიან კარგი) მაგრამ მე არ გკითხავთ რა გსურთ და როგორ მოიქცევით. მე გკითხავთ, საიდამ მოსულხართ». (ხანგრძლივი ტაშის-ცემა მემარცხენეთა), რადიკალურ სამინისტროს წინააღმდეგ დიდი ხანია ნამდვილი შეთქმულობა არსებობდა ზომიერთა შორისო და შემდეგ განაგრძო: „ამიტომაც უსაყვედურებ ახალს სამინისტროს და არ შემიძლია არა ვსთქვა, რომ დიდადა ვსწუხვარ, რომ ამგვარ სამინისტროს თავში უდგია კაცი, რომელსაც ვიცნობ 25 წელიწადია, და ყოველთვის პატივსა ვსცემდი ხასიათის სიმტკიცისა და რიგიანობისათვის (ძალიან კარგი). როგორ, პატივცემული მელინია იმ სამინისტროს თავმჯდომარედ, რომელიც კონსტიტუციის წინააღმდეგია? (მემარცხენეთა ტაშის-ცემა და ცენტრის მღელვარება) მე ვთხოულობ პასუხს!“ გობლეს პასუხი უგრ დეშანელმა. კონსტიტუციის წინააღმდეგი ბურჟუა იყო, რომელმაც მიუხედავად სენატის სურვილისა სამსახურს თავი არ დაანება. ოპორტიუნისტთა დეპუტატი ამტყუანებს ბურჟუას სამინისტროს, ისე იქცეოდა, როგორც ზომიერთა სამინისტროო და იმას-კი სცდილობდა ზომიერების პრესტიჟი დაემხო ხალხის თვალშიო,—ეს „პოლიტიკური შანტაშია“ სთქვა ორატორმა. ეს სიტყვა ბრისსონმა (პარლამენტის თავმჯდომარემ) უკან წაადებინა ორატორს. შემდეგ რიკარი უცხადებს პროტესტს კონსტიტუციის საწინააღმდეგო სამინისტროს და თხოულობს პარლამენტმა აღიაროს თავისი უპირატესობა. გოტიე თხოულობს კონსტიტუციის გადასინჯვას. 1875 წ. კონსტიტუცია მონარქისტების შედგენილია და ეხლა დროის და გარემოების შეუფერებელიაო. მელინი უგებს პასუხს გოტიეს: კონსტიტუციის გადასინჯვის შესახებ მაშინ უნდა ლაპარაკი, როცა პროექტებს შემოტანთო. გობლეს საპასუხოდ ამბობს, რომ თავის დღეში არცერთს შეთქმულობაში არ გავრეულვარ. ხოლო რაიცა შეეხება სამინისტროს აღმორჩეულს არა უმეტესობისაგან, ამის მაგალითი არ არის იშვიათი საფრანგეთშიო. ასეთი სამინისტრო ყოველთვის ყოფილა, როცა პარლამენტის გარდაწყვეტილება გაურკვეველია და სწორედ ამგვარი იყო პარლამენტის გარდაწყვეტილება ამას წინად. ჩვენი დეკლარაცია არ არის წინააღმდეგი იმ გარდაწყვეტილებისაო. აი როგორ გვესმის ჩვენ სენატისა და პარლამენტის წინაშე. სამინისტროს პასუხის გება: თუ პარლამენტმა ნდობაზედ უარი უთხრა სამინისტროს—სამსახურს თავი უნდა დაანებოსო, ხოლო თუ სენატმა უთხრა აგრეთვე უარი—მაშინ არაო. მაგრამ, როცა სენატი აღარ ანებებს სამინისტროს მოქმედებას, მას აღარ შეუძლია სამსახურის აღსრულება. (მემარცხენეთა პროტესტი) სანამ იქნება სენატი, ეს ყოველთვის ასე იქმნება. ბურჟუა იქერს მელინის ადგილს და აცხადებს: აქამდის ჩვენ ვგვგონა პარლამენტი ამხობდა სამინისტროებს. შეუძლია თუ არა სენატმა შესცვალოს საზოგადო მიმართულება პოლიტიკისა, თუ პარლამენტი არ დაითხოვა?“ ეს კითხვა მხოლოდ კონგრესმა უნდა გარდასწყვიტოს, რომელიც ახსნის 6 მუხლს კონსტიტუციისს. მელინმა გარდაწყვეტილი უარი სთქვა, არ აღეძრავ კონსტიტუციის გადასინჯვის საქმეაო. შემდეგ ხმები მოკრიბეს და, როგორც ვიცით, პარლამენტმა გამოუცხადა ახალს სამინისტროს ნდობა.

წერილი რედაქციის მიმართ

ბ-ნო რედაქტორო!

ნება გვაბოძეთ თქვენს პატივცემულ გაზეთის საშუალებით უგულითადესი მადლობა გავუცხადოთ „წერა კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოებას“, რომელმც შემოსწირა ჩვენდ რწმენულს ნინოწყალის სკოლის წიგნთ-სტენდს წიგნები, დირეხული 7 მ. 65 კ., აგრეთვე ქნს კ. ჯაჯანიშვილისს—შემოსწირა სამი ცალი წიგნი და „კვალი“ 1893 წ. ქნს კ. და ს. სმალსამისს—სამი ცალი წიგნი. მადლობის გუნდენთ აგრეთვე ამ პირთ, რომელთაც ფულით ადმოფენილს შემწეობა წიგნთ-სტენდსა: გ. ლომაურმა 1 მ., მ. ი. ჩიკავაძემ 1 მ., № 1 მ., ი. ყანჩელმა 50 კ., მ. ცინცაშვილმა 50 კ., ს. ფანასაშვილმა 40 კ., ბ. ბაკლიეკუმა 20 კ., ს. ნადარეიასმა 20 კ., ბ. ოსიტოლეასმა 20 კ., ი. რუსეკეასმა 20 კ., ვ. ხოკაკეკმა 20 კ., დ. კანმელმა 20 კ.

გამგეობა წიგნთ-სტენდისა: მ. ი. ჩიკავაძე.
მ. ა. ხანუტაშვილი

1896 წ. 26 აპრილი.

საქართველოს თავადნი.

—

თავადნი ქავქავაძენი. საქართველოს მეფის გრეგორ II-ის 12 აპრილის 1797 წლის გუჯარში მეფეისაგან ნაბოძებ ნაბოძებ (შამამაკაცი 7 თაობამდის ოტია ნაბოძებ ბაძისა) თავადად არის წოდებული.

თავად ნაბოძებთა გვარეულობა აღნაშნულია კახეთის თავადთა სიაში, რომელიც საქართველოს მეფის გრეგორ II-ის მიერ 1783 წ. რუსეთის მთავრობასთან შეგრეულს ტრაქტატსა აქვს ზედ დართული.

11 აპრილს 1828 წ. უმაღლესად დამტკიცებულის სახელმწიფო სბაზის კანონით თავადად ცნობილ და V გვარეულობათა წიგნში შეტანილ არიან თავადნი ნინოწყალიანენი: მეფეისეგან ბოსეს შე და შვილნი მისნი: ნოშრევან და ზურაბი და 2) ბაბაბეგას ძე და შვილნი მისნი: სამმა, ალექსანდრე, გიორგი, კარლეკან და ოსანი.

უმრთველესის სენატის დადგენილებით 22 სექტემბერს 1847 წ., 24 მარტს 1854 წ. და 29 - ოქტომბერს 1858 წ. ამ გვარს შეეწერდნენ თავადნი ნინოწყალიანენი: 1) ზაალ და ოსეს ნოშრევანის ძენი; 2) კონსტანტინე, ალეა და თეიმურაზ გიორგის ძენი და 3) სამმა კონსტანტინეს ძე.

6 დეკემბერს 1850 წ. უმაღლესად დამტკიცებულის საქართველოს თავადთა სიაში ალნაშნულნი არიან თავადნი ნინოწყალიანენი: 1) ალიტერი ბაბეს ძე, ტოლი მისი ანსტასია და შვილნი მისნი: დავით და ნიკოლოზ და 2) ბრაპორშნიკი სოლომონ გრიგოლის ძე.

„ᲘᲕᲔᲠᲘᲘᲡ“ ᲓᲔᲞᲔᲨᲐ.

(რუსეთის დეპეშათა საგენტოსაგან).

28 აპრილი.

ᲛᲝᲡᲙᲝᲕᲘ. 27 აპრილს მოსკოვში ჩამოვიდა ტფილისიდამ მთავარ-მართებელი გენერალ-ადიუტანტი შერემეტევი.

დაიწყო პეტერბურგიდამ მოსკოვში ჯარების მოსვლა: მოვიდნენ გუსართა და ცხენოსან-გრენადერთა რაზმები და აგრეთვე საგვარგვინო რაზმის შტაბიც ჩამოვიდა.

ᲝᲓᲔᲡᲐ. 26 აპრილს აქ ჩამოვიდა საგანგებო სასულიერო საეკლესიო მსოფლიო პატრიარქისა.

ᲑᲔᲠᲚᲘᲜᲘ. კანონ-პროექტს ოთხის ბატალიონის შესახებ ის აზრი აქვს, რომ ქვეითა ჯარები 525 მთელი ბატალიონიდამ შესდგებოდნენ ნაცვლად დღევანდელის 538 მთელისა და 173 ნახევარ-ბატალიონისა.

ᲠᲝᲛᲘ. პარლამენტში აფრიკის პოლიტიკის შესახებ აქვთ კამათი. მართალია კაბინეტის პოლიტიკას მფარველობას უწევს, მაგრამ ამავ დროს მასსოვის გაწეწდა-კი უარს-ყოფს ჰერცოგი სერმონტა. რაც შეეხება კასსალას, მისი საქმე-კი იტალიის ინტერესების მიხედვით უნდა იქმნას გარდაწყვეტილი, მაგრამ ამავ დროს არ უნდა დავიწყოთ ის გარემობა, რომ ინგლისთან მეგობრული დამოკიდებულება ჰქონდეს იტალიას.

ᲛᲐᲡᲙᲝᲕᲐ. გენერალმა ბალდისერამ რას-მანგაშას, სუბატას და აგოტოფარას სთხოვა იტალიელი ტყვეები გიეთავისუფლებინათ. წინააღმდეგს შემთხვევაში იძულებული ვიქნები ძალა ვიხმაროო. სუბატამ და მანგაშამ სწორე პასუხი არ მისცეს. აგოსტოფარამ გაანთავისუფლა რაც ტყვეები ჰყავდა ალ დანარჩენებსაც ხვალ დაგიბრუნებთო პირობა მისცა. მოლაპარაკება მანგაშასთან და სუბატასთან ჯერ არ შეუწყვეტიათ. ბალდისერამ ბრძანება გასცა ძალის ხმარება დაიწყონ

ᲚᲝᲜᲓᲝᲜᲘ. „ტაიმსს“ აუწყებენ თეირანიდამ, რომ თავრიზში ახალი არეულობა მოხდაო. სამშაბათს რამდენიმე კაცი დასაჯეს. ოთხშაბათს ხალხს სანოვაგე შემოაკლდა. სასეელ-საკმელებისა და სხვა დუქნები დაკეტილია.

ᲫᲐᲘᲠᲘ. ხალიფამ 1,600 კაციგამგზავნა კორდოფანში ადგილობრივ ტომთა შორის აკანყების მოსასპობად. ომდურმანიდამ მიმშველი ჯარი გაგზავნეს კასსალას.

ᲙᲝᲜᲡᲢᲐᲜᲢᲘᲜᲝᲞᲝᲚᲘ. პორტამ აუწყა დიდთა სახელმწიფოთა წარმომადგენლებს, რომ ზეითუნის კამაკანად მხოლოდ დროებით იქმნა დანიშნული მაჰმადიანი და მალე ქრისტიანეთაგანი იქმნება დანიშნული კამაკანადო.

ᲡᲝᲤᲘᲐ. ქალაქი ბაირაღლებითა და მწვანეთია მორთული. ბელგრადის ბულგარია-სერბიის მანიფესტაციამ კარგი შთაბეჭდილება მოახდინა ყველაზედ. ჩარიკოვი დღეს მოვიდა.

27 აპრილს მთავარი ფერდინანდი ჩამოვიდა. ვოკზალზედ მთავარს მიეგებნენ უცხო სახელმწიფოთა წარმომადგენელნი, წარმომადგენელნი ყველა სარწმუნოების სამღვდელოებათა და მთავრობის წარმომადგენელნი. ხალხი მთავარს აღტაცებით მიეგება. ქუჩებზე, რომლებზედაც მთავარს უნდა გაეცალა, აქეთ-იქით ჯარები და მოსწავლეები იდგნენ.

ᲪᲔᲢᲘᲜᲘᲔ. თავადი დანიელი მოსკოვში წავიდა.

„ᲘᲕᲔᲠᲘᲘᲡ“ ᲤᲝᲡᲢᲐ

Ძ. ᲒᲝᲠᲒᲘ. წ—ლს: თქვენი წერილი არ დაიბეჭდება.

Ნ. ᲜᲘᲜᲝᲛᲘᲗᲘ. ქვიანელს: არ დაიბეჭდება.

ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲐᲜᲘ

ᲑᲘᲠᲘᲒᲔᲚᲘ ᲙᲔᲠᲫᲝ ᲡᲐᲛᲙᲣᲠᲜᲐᲚᲝ
ᲔᲥᲘᲛᲘᲡ ᲜᲐᲕᲐᲡᲐᲠᲓᲘᲜᲘᲡᲐ
(კუკაში, ვორონეცოვის ძეგლის პირდაპირ).

ავადმყოფთ იღებენ ექიმნი ყოველ დღე. კვირა დღეებს გარდა.

ᲓᲘᲜᲐᲚᲝᲛᲝᲑᲘᲗ:

Ბ. Ა. ᲜᲐᲯᲐᲠᲨᲕᲘᲚᲘ, 11—12 საათ. იმათ, ვისაც სპირს: სნეულებანი სახიერურგიო, ვენერიული და სიფილისი.

Ჯ. Ⲙ. ᲩᲘᲥᲝᲕᲐᲜᲘ, 9—10 საათ. სნეულებანი: თვალისა, შინაგანი და ნერვებისა.

ᲥᲐ. ᲥᲐᲓᲘ Ა. Ო. ᲓᲣᲜᲐᲔᲕᲐ-ᲠᲣᲓᲬᲘᲜᲐ 11—12 საათ. სნეულებანი: დედათა სქესისა და ბავშვებისა.

Ო. ᲤᲐ. ᲑᲠᲝᲢᲡᲚᲔᲕᲘᲩᲘ. 12—1 საათ. სნეულებანი: ყურისა, ყელისა, ცხვირის და გულ-მკერდისა ორშაბათობით, ოთხშაბათობით და პარასკეობით.

Ა. Ⲙ. ᲨᲣᲒᲘᲜᲝᲕᲘ. 12—1 საათამდე. შინაგან, ბავშვთა და ნერვის ავადმყოფობისა, ორშაბათ, ხუთშაბათ და შაბათობით.

Ა. Ⲃ. ᲙᲐᲠᲐᲛᲪᲔᲕᲘᲩᲘ. 1—1½ საათ. სნეულებანი: შინაგანი და ბავშვებისა.

ᲡᲐᲦᲐᲛᲝᲛᲝᲑᲘᲗ:

Ო. Ⲫ. ᲑᲠᲝᲢᲡᲚᲔᲕᲘᲩᲘ. 5—6 საათ. ორშაბათს, ხუთშაბათს და შაბათს.

Ა. Ⲙ. ᲨᲣᲒᲘᲜᲝᲕᲘ. 5—6 საათ. ორშაბათ, ოთხშაბათ და პარასკეობით.

Ა. Ⲃ. ᲑᲣᲠᲯᲝᲜᲘ, 6—7 საათ. სნეულებანი: სიფილისი, ვენერიული, შინაგანი და კანისა.

Ა. Ⲃ. ᲑᲣᲠᲯᲝᲜᲘ. გამოიკვლევს ქიმიურად და მიკროსკოპიულად ზარღლ, ნახველს, სისხლს, რძეს და სხვ.

რჩევა-დარიგებისა და რეცეპტების დაწერის ფასი ათი შაური; ფასი კონსილიუმისა და ოპერაციებისათვის—მორიგებით. სამკურნალოს საწოლიცა აქვს ავადმყოფთათვის.

ᲓᲘᲠᲔᲥᲢᲝᲠᲘ ᲡᲐᲛᲐ. ᲜᲐᲯᲐᲠᲘᲡ ᲓᲘᲠᲔᲥᲢᲝᲠᲘ ᲛᲔᲓᲘᲪᲘᲜᲘᲡ ნავასარდიანი. (წ).

ᲙᲐᲑᲘᲚᲘᲡ ᲔᲥᲘᲛᲘ
Ⲁ. Ⲓ. ᲝᲠᲑᲔᲚᲘ

სოლოლაკზედ, საკუთ. სახლებში №№ 14—16

ᲐᲕᲐᲓᲛᲧᲝᲤᲝᲕᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲘᲦᲔᲑᲘᲡ:
დილით 10-დან 2 საათამდე,
საღამოთი 4-დან 6 საათამდე.

ᲥᲕᲘᲠᲐ-ᲨᲣᲐᲛᲘ ᲓᲦᲔᲔᲑᲘᲗ
დილის 10 საათიდგან ნაშუადღევის 2 საათამდე. (166—1891—112).

ᲥᲘᲠᲐᲕᲓᲔᲑᲐ
ხუთი ოთახი ავქალის ქუჩა, № 21.

ᲥᲕᲘᲠᲐᲡ, 12 ᲛᲐᲘᲡᲘᲡ 1896 წ.
ტფილისის ქალაქის საბჭოს დარბაზში დანიშნული

ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝ ᲒᲠᲘᲒᲔᲑᲐ

„ქალაქის ხარჯზე არსებულ სასწავლებლების ღარიბ მოწაფეთა დამხმარებელ საზოგადოების“ წევრთა.

კრებაზე წარდგენილ იქმნება:

1. 1895 წლის ანგარიშის განხილვა და დამტკიცება;
2. არჩევანი თავმჯდომარისა, მისის თანაშემწისა, გამგე კომიტეტის სამის წევრისა, მდივნისა და ხაზინადრისა,

დასაწყისი დილის 11 საათზედ.
(3—ᲣᲐ—1)

ᲤᲝᲢᲝᲒᲠᲐᲤᲘᲐ

ტ. Ⲙ. ᲒᲐᲠᲗᲐᲜᲝᲕᲘᲡᲐ,

მაქვს პატივი ვაუწყო პატიცემულს ტფილისის საზოგადოებას, რომ 30 აპრილიდამ ამა წლისა ჩემ მიერ **ᲐᲮᲚᲐᲓ ᲒᲐᲮᲡᲜᲘᲚᲘ ᲤᲝᲢᲝᲒᲠᲐᲤᲘᲐᲨᲘ** ვიღებ ყოველგვარს ფოტოგრაფიულს სამუშაოს ზომიერ ფასად. ყოველივე შემოკვეთილი საქმე კეთილ-სინდისიერად და სუფთად იქმნება შესრულებული. სხვა-და-სხვა სახეებს ახალის გაუმჯობესებულის აპარატებით ვიღებთ.

ფოტოგრაფია იმყოფება მიხეილის ქუჩაზედ, № 95, პუშკინის ბაღის გვერდით. (2—57—1)

„ᲡᲘᲭᲐᲒᲣᲠᲘᲡ ᲪᲮᲝᲓᲕᲐ“

ფრიად კარგი და გამოსაყენებელი წიგნია იმათთვის, ვინც დასნეულებული და დაავადებულია ონანიზმითა და თავაშვებულის ცხოვრებით.

ᲗᲮᲖ. �դ-ᲠᲘᲡ ᲚᲝᲠᲐᲜᲪᲔᲕᲘᲡᲐ.

რუსულად გამოცემული
�դ-Ⲣ Ⲓ Ⲣ ᲓᲘᲡ ᲛᲘᲔᲠ.
ფასი ერთი მანეთი

ამ სასარგებლო წიგნში ბევრი საშუალებაა დასახლებული ზემოხსენებულ მანკის შედეგის ასაცილებლად და დასნეულებულის ჯანისა და ღონის დასაბრუნებელ დასაყენებლად.

წიგნი ნება დართულია მოსკოვის საცენზურო კომიტეტის მიერ.

საწყობი იმყოფება ოტტო ასბერგერთან, ლეიპციგს. Otto Asperger, Leipzig (საქსონიას). უცხოქვეყნელნი წიგნის გაგზავნის ფასს იხდიან. 31—1—5

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲬᲘᲒᲜᲔᲑᲘ.

ᲬᲘᲡᲘᲧᲝᲓᲔᲑᲐ წერა-კითხვის გამავრცელებელის საზოგადოების წიგნთ-საცავში შემდეგი გამოცემანი ზ. ᲙᲘᲠᲘᲜᲐᲫᲘᲡᲐ:

ᲫᲚᲣᲙᲘᲐ ᲨᲣᲠᲘᲡ ᲐᲛᲐᲕᲘ, ანუ ალწერა კაცის აგებულებისა, თხზულება მასწავლი, თარგმანი ნ. ავალიშვილის მიერ. ფასი . . 60 კ.

ᲑᲐᲦᲨᲕᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲖᲒᲚᲐ, კომშისა, თარგმანი ვასილი მაჩაბლის მიერ ფასი . . . . . 40 კ.

ᲛᲐᲪᲘᲜᲘᲜᲘᲢᲘᲐ, რომანი ანტ. ფურცელაძისა ფასი . . . . 40 კ.

ᲐᲑᲐᲢᲘ ᲞᲔᲢᲠᲔ ᲮᲐᲠᲘᲡᲨᲕᲐᲠᲐᲨᲕᲘᲚᲘ, ზ.—Ე—სა ფასი . . 15 კ.

ᲫᲚᲘᲔᲜᲘ თქმული მ. ᲑᲝᲭᲝᲠᲘᲫისა, ფასი . . . . . 5 კ.

10—10

დაიბეჭდა ახალი წიგნი

ⲞᲗᲮᲐ ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲔᲚᲘ

შედგენილი მ. ᲯᲐᲜᲨᲕᲘᲚᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ.

განყოფილება პირველი. ა) Ⲟ Ⲧ Ⲟ Ⲧ Ⲣ Ⲩ Ⲥ Ⲧ Ⲁ Ⲃ Ⲉ Ⲗ Ⲓ: რუსთაველის წინა დროის მწერლობა.—ცნობანი რუსთაველის ცხოვრების შესახებ.—როგორ უყურებდნენ რუსთაველის ქმნილებას ძველი დროის მწერლები.—რუსთაველის ლექსთა წყობა.—როგორ ესმისთ შაირობა რუსთაველსა და მის დროის მწერლებს.—რუსთაველის გმირები, მისი რომანი, რუსთაველის გულკეთილობა და დიდბუნებოვნება.—ვეფხის-ტყაოსნის ბეჭდვისა და მეცნიერულად შესწავლის ისტორია (მეფე არჩილი, მეფე ვახტანგ VI.—დავით ჩუბინაშვილი.—ილია ჭავჭავაძე.—ბარონ სუტნერი.—მარი ბროსე.—დიმ. ბაკრაძე.—აკაკი წერეთელი.—მუშაოვიოვი.—ნ. გულაკი.—ალ. ხახანაშვილი.—ეკა-ფშაველა.—ნიკო მარრი—ნიკო ნიკოლაძე.—ალ. ნანეიშვილი.—დიმ. ყიფიანი.—ჩვენი მოსაზრება.—გრ. ორბელიანი.—გიორგი წერეთელი.—ვახტ. ორბელიანი.—პლატ. იოსელიანი.—ალ. ცაგარელი.—ნ. დ.—ეგ. იოსელიანი.—ლეონტი, ბარტდინსკი, პოლონსკი, მურიე, სტალინსკი, რენანი, უორდროპი); ბ) Ⲣ Ⲩ Ⲥ Ⲧ Ⲁ Ⲃ Ⲉ Ⲗ Ⲓ Ⲥ Ⲩ Ⲣ Ⲁ Ⲧ Ⲟ Ⲃ Ⲁ. განყოფილება მეორე. ᲕᲔᲤᲮᲘᲡ ᲢᲧᲐᲝᲡᲜᲘᲡ Ⲧ Ⲣ Ⲟ Ⲗ Ⲁ. განყოფილება მესამე. ცხოვრება და ბუნება რუსთაველის შეხედულობით: ა) ღმერთი, ბ) თამარ დედოფალი, გ) რუსთველის ლოცვა, დ) სიმუხლე სოფლისა, ე) სიკეთილი, ვ) კაცთ, ძალსა ნუ იქადი, ზ) ქორწილი, Ⲏ) რუსთაველის იგავ-არაკნი, თ) შაირობა და მგოსნობა, ი) რუსთველის სიბრძნენი და თქმულობანი (სულ რიცხვით 251).

გამოცემა 183 გვერდია, შემკულია სამის სახითა (შოთასი, თამარ დედოფლისა და ტბეთის ეპისკოპოსის წმ. იოანესი და ორის ნახატით „რუსთაველის სურათზე“ და თამარ დედოფალი ციხის ძირს და ღირს 40 კაპ.

ᲑᲘᲑᲚᲘᲝᲗᲔᲙᲐ-ᲡᲐᲛᲙᲘᲗᲮᲕᲔᲚᲝ

Ⲥ ᲮᲛᲔᲑᲗᲐ ᲡᲐᲥᲕᲔᲚ-ᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲝ ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲘᲡᲐ ᲙᲐᲕᲙᲐᲡᲘᲐᲨᲘ, ᲡᲔᲠᲒᲘᲔᲕᲘᲡ ᲥᲣᲩᲐᲖᲔ, ᲐᲚᲝᲠᲗᲘᲐᲜᲝᲕᲘᲡ ᲡᲐᲮᲚᲨᲘ № 16, ᲒᲐᲮᲡᲜᲘᲚᲘᲐ ᲓᲘᲚᲘᲡ 9—2 ᲡᲐᲐᲗ., ᲡᲐᲦᲐᲛᲝᲡ 5—8 ᲡᲐᲐᲗ., ᲙᲕᲘᲠᲐ ᲓᲐ ᲣᲥᲛᲔ ᲓᲦᲔᲔᲑᲘᲗ ᲓᲘᲚᲘᲡ 9—12 ᲡᲐᲐᲗ. ᲨᲔᲘᲫᲚᲔᲑᲐ ᲬᲘᲒᲜᲔᲑᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲔᲑᲘᲡ ᲬᲐᲦᲔᲑᲐ ᲡᲐᲮᲚᲨᲘ. ᲞᲘᲠᲝᲑᲐ: ᲬᲘᲚᲘᲡᲬᲘᲜᲨᲘ 4 Ⲙ., ᲗᲕᲔᲨᲘ—40 Კ., ᲗᲘᲗᲝᲗ ᲨᲔᲛᲝᲡᲕᲚᲐ—2 Კ. ᲐᲠᲘᲡ ᲒᲐᲜᲧᲝᲤᲘᲚᲔᲑᲐ ᲑᲘᲑᲚᲘᲝᲗᲔᲙᲘᲡ ᲙᲐᲕᲙᲐᲡᲘᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲐᲦᲛᲝᲡᲐᲕᲚᲔᲗᲘᲡ ᲨᲔᲡ�წᲐᲕᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ. ᲡᲐᲛᲙᲘᲗᲮᲕᲔᲚᲝᲛ ᲘᲦᲔᲑᲘ ᲒᲐᲖᲔᲗᲔᲑᲘ ᲓᲐ ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲔᲑᲘ: 1, „Бирж. Вѣд.“, 2, „Вопр. филос. и псих.“, 3, „Вѣстн. Иностр. Литер.“, 4, „Вѣст. Евр.“, 5, „Восп. и Об.“, 6, „Всем. Иллюст.“, 7, „Каспій“, 8, „Книжки Недѣли“, 9, „Лучъ“, 10, „Моск. Вѣд.“, 11, „Міръ Божій.“, 12, „Новости“, 13, „Нов. Вр.“, 14, „Нед.“, 15, „Нива съ прил.“, 16, „Нов. Сл.“, 17, „Нов. Печ.“, 18, „Петер. Жизнь“, 19, „Русс. Вѣд.“, 20, „Рус. Л.“, 21, „Рус. Ар.“, 22, „Сѣв. Вѣст.“. ᲛᲔᲓᲘᲪᲘᲜᲘᲡ ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲔᲑᲘ: 23, „Кавк.“, 24, „Нов. Об.“, 25, „Тиф. Лист.“, 26, „Кав. Сельс. Хоз.“, 27, „ივერია“. ᲡᲐᲛᲮᲘᲠᲝ: 28, „Мшакъ“, 29, „Ардз.“, 30, „Норъ-даръ“, 31, „Таразъ“, 32, „Агбюръ“, 33, «Мурчъ», 34, „Араратъ“, 35, „Базм.“, 36, „Ант. Асис.“, 37, „Айр.“, 38, «Шавитъ», 39, „Цахикъ“. (8—5.—6)

ᲡᲐᲛᲮᲠᲔᲗᲐᲠᲐᲠᲔᲗᲘᲓᲐᲛ ᲓᲠᲝᲕᲣᲜᲔᲑᲣᲚᲘ
Ⲣ Ⲓ Ⲣ Ⲓ Ⲥ Ⲧ Ⲟ Ⲛ Ⲓ Ⲥ Ⲟ Ⲛ
ᲘᲦᲔᲑᲡ ᲤᲠᲐᲜᲒᲣᲚᲘ ᲓᲐ ᲚᲐᲢᲘᲜᲣᲠᲘ ᲔᲜᲘᲡ ᲓᲐᲬᲔᲠᲘᲚᲘᲡᲐ.
ᲛᲘᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲘ: ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲗᲐ ᲐᲛᲮᲜᲘᲡᲙᲝᲑᲘᲡ ᲞᲐᲢᲘᲠᲘᲡᲪᲔᲛᲐᲨᲘ.

ᲒᲣᲡᲢᲐᲕᲘ ᲨᲢᲘᲠᲛᲔᲠᲘ
ᲞᲐᲚᲬᲝᲛᲘᲠᲐ
ᲛᲐᲚᲬᲝᲛᲘᲠᲐ
ᲞᲐᲚᲬᲝᲛᲘᲠᲐ
ᲒᲣᲡᲢᲐᲕᲘ ᲨᲢᲘᲠᲛᲔᲠᲘ
ᲕᲐᲠᲨᲐᲕᲐ
20 ᲙᲐᲞ. 50 ᲙᲐᲞ. ᲝᲓᲘᲜᲘᲡᲣᲡᲝᲚᲘ 20 ᲙᲐᲞ. 50 ᲙᲐᲞ. ᲡᲐᲛᲘ ᲙᲣᲡᲙᲘ
(50—505—4)

ᲐᲮᲚᲐᲓ ᲒᲐᲛᲝᲪᲔᲛᲣᲚᲘ ᲓᲐ ᲘᲡᲧᲘᲓᲔᲑᲐ

ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲒᲐᲚᲝᲒᲑᲐ

ᲚᲘᲢᲣᲠᲒᲘᲐ ᲘᲝᲐᲜᲔ ᲝᲥᲠᲝᲞᲘᲠᲘᲡᲘᲡᲐ.

მოვდლისა და მოვდელ-მთავრისათვის, გამოცემა მ. ᲨᲐᲠᲐᲫᲘᲡᲐ და ამხანაგობისა, გადადებული ფ. ᲥᲝᲠᲐᲫᲘᲡ მიერ. გადმოცემული: ანტონ ნ. დუმაბიისა, დიმიტრი ᲯᲐᲯᲐᲜᲘᲫისა, მთავარ-დიაკონის რაფდენ თ. ᲬᲣᲜᲓᲐᲫისა და ᲘᲝᲡᲔᲤᲘᲜ Გ. ᲬᲘᲠᲔᲗᲔᲚᲘᲡᲐᲒᲐᲜ. რამდენიმე საკადრეული გადმოცემული მეფქისედგ გ. ᲜᲐᲯᲐᲨᲘᲫისა და მდგ. ᲜᲣᲡᲢᲝᲠ Გ. ᲙᲝᲜᲢᲠᲐᲫისაგან.

ᲞᲐᲠᲢᲘᲢᲣᲠᲐ № 1.

ᲬᲘᲒᲜᲘ 174 ᲒᲕᲘᲠᲓᲘᲐ ᲓᲐ ᲦᲘᲠᲡ ᲔᲠᲗᲘ ᲛᲐᲜᲔᲗᲘ.

ᲪᲐᲚᲙᲔ ᲮᲛᲔᲑᲘ: დამწყებისა, მაღალი ბანისა და ბანისა თვითოეული წიგნი 70 გვერდია და ღირს ორ-ორ აბაზად. ვინც სამივეს ერთად იყიდის, ერთ მანეთად დაეთმობა. წიგნები იყიდება ᲬᲔᲠᲐ-ᲙᲘᲗᲮᲕᲘᲡ ᲒᲐᲛᲐᲠᲪᲚᲔᲚᲘᲡ ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲒᲜᲘᲡ ᲛᲐᲦᲐᲖᲘᲐᲨᲘ, ქუთაისისა ᲓᲐ ᲝᲖᲣᲠᲒᲔᲗᲘᲡ ᲬᲘᲒᲜᲘᲡ ᲛᲐᲦᲐᲖᲘᲘᲡᲨᲘ და გამომცემელთა მ. ᲨᲐᲠᲐᲫისა და ამხანაგობის სტამბაში, ნიკოლოზის ქუჩა, № 21.

Ⲙ. ᲨᲐᲠᲐᲫᲘᲡᲐ და **ᲐᲛᲮᲐᲜᲐ�გᲝᲑᲘᲡ ᲡᲢᲐᲛᲑᲐᲨᲘ ᲛᲘᲘᲚᲔᲑᲐ ᲜᲝᲢᲔᲑᲘᲡ ᲑᲔᲭᲓᲕᲘᲡ ᲡᲐᲫᲘ.** საგანგებოდ ამისათვის რუსეთიდამ ასოებია გამოწერილი და იმგვარადვე იბეჭდება, როგორც ჩვეულებრივი წიგნი. ნოტების ბეჭდვა შეიძლება ცალკე წიგნად და აგრეთვე სხვა ჩვეულებრივ წიგნთან ერთად შიგ ჩართვით.

დაზღვეულნი პირნი დაზღვევის პირველის წლიდგანვე მიიღებენ საზოგადოების მოგების 50%, რომელიც წლის ანგარიშში იქნება ნაჩვენები.

ამასთანვე იმათ მიენიჭებათ დიდი უპირატესობანი, თუ ვინიცობაა დაუძლურდნენ და მუშაობა ვეღარ შესძლეს.

უმთავრესნი წარმომადგენელნი საზოგადოებისა ამიერ-კავკასიაში არიან პოლაკი და ამბ., ტფილისს, სოლოლაკის ქუჩა, სახლი გურგენოვისა, № 6.

დებულება და პირობის ფურცლები მსურველთ უფასოდ გაეგზავნებათ.
(40—33)

ᲐᲮᲚᲐᲓ ᲒᲐᲛᲝᲪᲔᲛᲣᲚᲘ ᲓᲐ ᲘᲡᲧᲘᲓᲔᲑᲐ
ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲐ ᲬᲛ. ᲓᲘᲓᲘᲡᲐ ᲛᲝᲬᲐᲛᲘᲡᲐ

ᲔᲙᲐᲢᲔᲠᲘᲜᲔᲡᲘ

ᲒᲐᲓᲛᲝᲚᲔᲑᲣᲚᲘ Ⲧ. ᲡᲐᲮᲝᲙᲘᲡᲐ ᲛᲘᲔᲠ
ᲒᲐᲛᲝᲪᲔᲛᲣᲚᲘ
ᲣᲓᲐᲑᲣᲠ ᲬᲣᲯᲔ-ᲬᲛᲘᲜᲓᲐᲡ ᲛᲘᲛᲠᲗᲐᲕᲡ.
ᲤᲐᲡᲘ ᲔᲠᲗᲘ ᲨᲐᲣᲠᲘ.
ᲕᲘᲜᲪ ᲜᲐᲠᲓᲐᲓ ᲓᲐ ᲓᲐᲙᲚᲔᲑᲣᲚᲘᲡ ᲤᲐᲡᲘᲗ ᲡᲣᲠᲓᲐᲡ ᲘᲡᲣᲠᲕᲔᲑᲡ, ᲣᲜᲓᲐ ᲛᲘᲰᲛᲐᲠᲗᲝᲗ Ⲙ. ᲨᲐᲠᲐᲫᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲐᲛᲮ. ᲡᲢᲐᲛᲑᲐᲡ, ᲜᲘᲙᲝᲚᲝᲖᲘᲡ ᲥᲣᲩᲐ, 21.

ᲒᲐᲛᲝᲕᲘᲓᲐ ᲓᲦᲔᲡ ᲘᲡᲧᲘᲓᲔᲑᲐ
ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲬᲘᲒᲜᲘ
ᲛᲝᲬᲐᲛᲘᲡ ᲓᲦᲘᲣᲠᲘ
ᲗᲮᲖᲣᲚᲔᲑᲐ
ᲔᲓᲛᲝᲜᲓ ᲓᲖ-ᲐᲛᲮᲜᲘᲡᲐ.
ᲜᲐᲗᲐᲠᲒᲛᲜᲘ Ⲓ. ᲪᲘᲡᲙᲐᲠᲐᲫᲕᲘᲚᲘᲡ ᲛᲘᲔᲠ.
ᲒᲐᲛᲝᲪᲔᲛᲣᲚᲘ
ᲜᲘᲜᲝ ᲪᲘᲡᲙᲐᲠᲐᲫᲕᲘᲚᲘᲡᲐᲒᲐᲜ.
ᲬᲘᲒᲜᲘ ᲯᲘᲠᲘᲡ ᲝᲗᲮ ᲐᲑᲐᲖᲐᲓ ᲓᲐ ᲘᲡᲧᲘᲓᲔᲑᲐ ᲧᲕᲔᲚᲐ ᲬᲘᲒᲜᲘᲡ ᲛᲐᲦᲐᲖᲘᲘᲡᲨᲘ.

Дозволено цензурою, Тифлисъ 29-го Апрѣля 1896 г. ᲡᲢᲐᲛᲑᲐ Ⲙ. ᲨᲐᲠᲐᲫᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲐᲛᲮᲐᲜᲐᲗᲝᲑᲘᲡ. ᲠᲔᲓᲐᲥᲢᲝᲠᲘ-ᲒᲐᲛᲝᲛᲪᲔᲛᲚᲘ ᲘᲚᲘᲐ ᲭᲐᲕᲭᲐᲕᲐᲫᲔ.